

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi fosforin käytöstä maa- ja puutarhataloudessa, VN/21436/2021

Tuemme täysin ProAgria Keskusten Liiton antamaa lausuntoa fosfori asetusluonnokseen. Lisäksi haluamme tuoda esille joitakin tärkeäksi kokemiamme asioita, joita tulee asetuksessa huomioida.

Fosforiasetusta tehtäessä tulee huomioida, että kaikilla Suomen kansalaisilla pitää olla mahdollisuus noudattaa sitä. On aivan väärin tehdä sellainen asetus, josta jo tehtäessä tiedetään, ettei sitä voi kaikki noudattaa. Suosituksina asetusluonnoksen rajat ovat aivan hyviä, mutta laissa täytyy olla huomattavasti väljemmät rajat.

On aivan eri asia tehdä sääntöjä yksittäisille lohkoille kuin huomioida, että tila voi kokonaisuudessaan noudattaa asetettuja rajoitteita. Esimerkiksi Oulujoen pohjoispuolella on paljon kotieläintiloja, joilla on kuivaa lantaa paljon ja peltoa hyvin rajoitettu määrä. Näillä alueilla ei useinkaan onnistu viljan viljely, joten karjanlanta tulee sijoittaa silloin, kun pelto kynnetään eli käytännössä neljän-viiden vuoden välein. Näille tiloille on ehdottoman tärkeää, että fosforirajat ovat riittävän joustavat ja karjanlantapoikkeusta on mahdollisuus käyttää, sekä nurmen perustamisessa fosforin käyttö on riittävän korkea. Jos nykyinen asetusluonnos toteutuisi, niin useat tilat joutuisivat lopettamaan kotieläintalouden ja samalla myös peltojen viljelyn, kun viljanviljely ei pohjoisessa onnistu. Nurmenviljelyssä poistuu runsaasti pellostä fosforia, joten suurin osa poistuvasta fosforista tulee olla mahdollista korvata aina kaikissa tilanteissa karjanlannalla. Nurmi ottaa fosforia noin 2,9 kg/ 1000 kuiva-ainekiloa kohden, joten esimerkiksi 10 000 kuiva-ainekilon hehtaarisadolla maasta poistuu fosforia nurmen mukana n. 29kg/ha, lisäksi fosforiluokan ylläpitämiseksi tarvitaan yli 5 kg:n määrä fosforia kasvin tarpeen.

Näitä fosforirajoja, suunniteltaessa, tutkijoiden piirissä näyttäisi olevan vallalla ajatuksia, että jos fosforimaksimi on 15 kg/ha, niin viljelijä laittaa sitten 15 kiloa fosforia hehtaarille. Käytännössä kun viljelysuunnitelmia tehdään, niin fosforia ei useinkaan laiteta maksimeita vaan ehkä 70 % maksimista keskimäärin. Usein lannoitteeksi joudutaan valitsemaan se, joka sopii lohkolle, jolla on korkea fosfori ja muilla lohkoilla sitten fosforia tulee aivan liian vähän.

Nykyisen ympäristökorvauksen aikana on viljelijöillä ollut paljon rikkomuksia, ja sen vuoksi on ollut paineita lisätä valvontaa. Suurin osa rikkomuksista on kuitenkin

sellaisia, että ei niillä ole mitään tekemistä sen asian kanssa, että onko ympäristön tilasta huolehdittu. Esimerkiksi jos isolla tilalla on joku maanäyte ollut käytössä 6 vuotta, niin ei se yhtään mitenkään pilaa ympäristöä. Nyt kun uusia rajoituksia suunnitellaan, niin lähtökohtana tulee olla se, että ihmiset pystyvät niitä omassa toiminnassaan noudattamaan ja nämä tahattomat pienet puutteet voidaan hoitaa esim. huomautuksilla ja muistutuksilla sanktioiden sijaan. Ei ole kenenkään etu, että hyvin pienistä puutteista tulee suuret tilastolliset virheet.

Tällaisessa lannoiteasetuksessa tulee huomioida myös nykyinen maailmanpoliittinen tilanne. Viime keväänä kaikki viljelijät eivät pystyneet hankkimaan niitä lannoitteita, joita oli suunniteltu. Näin voi olla myös jatkossa. Jos fosforirajat ovat kovin tiukat, niin viljelijät voivat tahattomasti rikkoa lakia vain sen vuoksi, että kaupasta ei saa ostettua niitä lannoitteita, joita laki sallisi peltoon laittaa.

Usein kuulee viljelijöiltä, että rehussa ei ole riittävästi fosforia ja pelätään, että mitä se aiheuttaa eläimille. Myös nurmien fosforin mittauksissa on havainnointu fosforin puutoksia. Eurofins Viljavuuspalvelun tilastot osoittavat viimeisen kymmenen vuoden ajalta huolestuttavaa fosforipitoisuuksien laskemista pelloissamme.

ProAgria Keskusten Liiton lausunnolla ja edellä mainituilla huomioilla tuomme esille suuren huolestuksen siitä, että tuleva lannoitelain fosforiasetus on sellainen, että se turvaa ruokahuoltomme myös jatkossa ja antaa mahdollisuuden viljelijöille tehdä arvokasta työtä lain sallimissa puitteissa.

Risto Jokela

Erityisasiantuntija, kasvit ja ympäristö
ProAgria Oulu